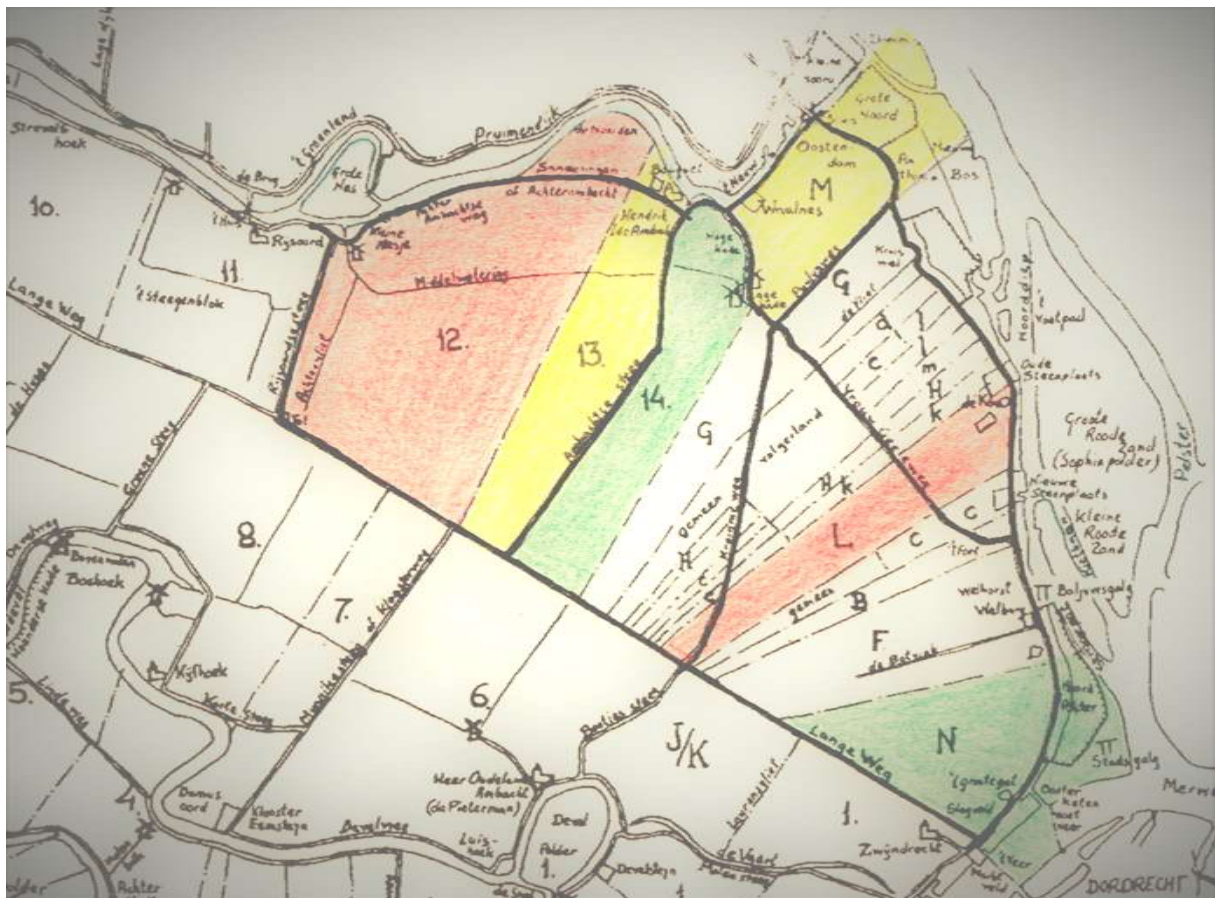

AMBACHTSE VERTELLINGEN aflevering 101

SANDELINGEN-AMBACHT

Als we vanaf de Rijksweg via het viaduct over Rijksweg A16 Ambacht binnen rijden komen we in de Achterambachtseweg. Deze weg was indertijd de belangrijkste weg van de voormalige gemeente Sandelingen-Ambacht, indertijd een aparte gemeente. In 1855 is die gemeente samengevoegd met Hendrik-Ido-Ambacht tot de huidige gemeente. Behalve Zwijndrecht (Schobbelands Ambacht) en Heerjansdam, waren ook Rijsoord en Streveldshoek, Kijfhoek, Meerdervoort, Heer Oudelands-Ambacht, Kleine en Grootte Lindt afzonderlijke gemeenten in de Zwijndrechtse Waard. In de loop van de 19^e eeuw zijn de meeste gemeenten bij Zwijndrecht gevoegd. Heerjansdam werd in 2003 een deel van Zwijndrecht. Rijsoord en Streveldshoek kwam al veel eerder bij Ridderkerk.

Het ontstaan van al die gemeenten in de veertiende eeuw zal bij verschillende trouwe lezers van deze rubriek min of meer bekend zijn. Voor een goed begrip van de geschiedenis van de gemeente Sandelingen-Ambacht het volgende.

De oudste vermelding van de Zwijndrechtse Waard dateert van 1028. In dat jaar schonk de bisschop van Utrecht de Waard aan het Benedictijner klooster Hohorst in Amersfoort, het latere convent van Sint Paulus te Utrecht. Dit convent (klooster) heeft ijverig gewerkt aan de ontginning van het gebied. Een deel van de huidige verkaveling met sloten dateert nog van die tijd! Aan bedijking werd nog niet zoveel gedaan. Het gevolg was dat de Waard ergens na 1318 (waarschijnlijk in 1322) geheel overstroomde. Vermoedelijk omdat het convent krap bij kas zat, werd het hele gebied met alle bijbehorende privileges in pacht gegeven aan de bekende Hollandse graaf Willem III. Van hem is het

plan om de Waard (opnieuw) te bedijken. Zijn plan hield in dat degene die geld wilde investeren in de aan te leggen ringdijk een deel van het herwonnen land mocht besturen. Het gebied werd daartoe in zestien delen verdeeld van gelijke grootte en kwaliteit. Probleem daarbij was dat niet alle grond van even goede kwaliteit was. Met name het gebied, waarop thans de woonwijk De Volgerlanden wordt gebouwd, achtte men algemeen van slechte kwaliteit. Dat stuk werd daarom ook in zestien partjes verdeeld. Toen in 1337 de gronden werden verdeeld onder de financiers kreeg ieder een zestiende deel. Dat werd het hoofdland genoemd. Ook kreeg men een zestiende deel van de slechte grond. Dit noemde men het Volgerland. Zo ontstond een verdeling, zoals op bijgevoegde kaart is te zien. In rood is zowel het hoofdland van Sandelingen-Ambacht aangegeven als het bij de Veersedijk gelegen volgerland. Sandelingen-Ambacht kwam in 1332 in het bezit van de schatrijke Willem van Duyvenvoorde. Voor de beeldvorming is bovendien in geel het hoofdland van Witte Hendrik Yenzoon ingekleurd (Hendrik-Ido-Ambacht), evenals het daarbij behorende volgerland. In groen is het gebied van Schildman(-skinderen) aangegeven. Deze twee ambachtsheerlijkheden zijn later samengevoegd. Niet ingekleurd zijn de hoofdlanden en volgerlanden van de andere Ambachtsheerlijkheden. Veel van hun volgerlanden zijn later bij het grondgebied van Hendrik-Ido-Ambacht gevoegd.

De volgende keer wil ik u nog iets meer over de voormalige gemeente Sandelingen-Ambacht vertellen.

Als u wilt reageren kunt u contact opnemen met ondergetekende. 06-22130438 of hiaverhoeven@kliksafe.nl

Historisch Genootschap Hendrik-Ido-Ambacht
Arie Verhoeven